

Samrådsanteckningar från myndighetssamråd rörande Fortumdammar i Värmland 8/11-2023

Norconsult förde och har sammanställt anteckningarna.

Allmänna synpunkter

Notera att svar från Norconsult och Fortum är i *kursiv text*.

Länsstyrelsen

För de dammar där det kommer att lagras avfall i samband med rivningen, exempelvis betong, bör plats utses för detta och markeras i karta.

Japp, vi fixar det.

Om avfall ska användas för nya tillfarts- och arbetsvägar ska detta framgå av ansökningshandlingarna. Massor som används bör jämföras med de halter som framgår av Naturvårdsverkets handbok "Återvinning av avfall i anläggningsarbeten" 2010:1 och gränsvärdena för "mindre än ringa risk". Om halterna eller utlakningskriterierna överskrids bör det framgå av ansökningshandlingarna att verksamhetsutövaren avser att inkludera anmälnings- eller tillståndspliktig miljöfarlig verksamhet i ansökan.

Avfall kommer inte användas för vägar.

För de dammar där betong ska rivas ut bör betongen provtas innan avfallet lämnar verksamhetsområdet för att säkerställa att avfallet lämnas till en godkänd mottagare. Betongen bör provtas för metaller inklusive för krom 6.

Vi tittar på det.

Om det förekommer trä som är tryckimpregnerat eller behandlat med kemikalier på annat sätt bör avfallet hanteras som farligt avfall.

Självklart.

Det står på flera ställen att schaktmassor ska återanvändas men det framgår inte vilket behov det finns för dessa massor. Det ska framgå i ansökningshandlingarna på vilket sätt schaktmassorna ska återanvändas och i vilket syfte.

Vi kan förtydliga kring det. Det handlar om att, om det går och behovet finns, använda massorna för biotopvårdssyften, dvs återställa botten.

I de fall det krävs fångdammar som utgörs av massor ska det finnas data på totalhalter och utlakningsegenskaper för dessa massor. Massor som används bör jämföras med de halter som framgår av Naturvårdsverkets handbok "Återvinning av avfall i anläggningsarbeten" 2010:1 och gränsvärdena för "mindre än ringa risk". Om halterna eller utlakningskriterierna överskrids bör det framgå av ansökningshandlingarna att verksamhetsutövaren avser att inkludera anmälnings- eller tillståndspliktig miljöfarlig verksamhet i ansökan.

Inga fångdammar planeras.

Om fångdammar ska användas i samband med rivningsarbeten bör det framgå av ansökningshandlingarna att avvattning av massorna utgörs av anmälnings- eller tillståndspliktig miljöfarlig verksamhet och om verksamhetsutövaren avser att inkludera den verksamheten i ansökan eller ej.

Inga fångdammar planeras.

Branddammarna

Deltagare

Otto Kronlund Rimfors	Norconsult
Linnea Hollsten	Norconsult
Lena Enebjörk	Fortum
Stefan Norberg	Fortum
Mikael Hedenskog	Länsstyrelsen Värmland
Nina Rees	Länsstyrelsen Värmland
Boo Westlund	Hagfors kommun
Liisa Iarsson	Hagfors kommun
Louise Sjöholm	Hagfors kommun

Synpunkter och svar

Notera att svar från Norconsult och Fortum är i *kursiv text*.

Länsstyrelsen

Vid ett flertal av dammarna ligger bedömningen att ingen åtgärd behövs. Länsstyrelsen önskar se en motivering till varför ingen åtgärd behövs till samtliga berörda dammar.

Vi förtydligar det.

Länsstyrelsen undrar om man har tänkt på risken för fall för människor kring de dammar där staketet ska tas bort.

Staketet ska tas bort för viltets skull, men ur ett säkerhetsperspektiv för människor är bedömningen att det snarare kan vara säkrare att ta bort ett staket som är otjänligt än ge sken av säkerhet genom att ha kvar ett staket i dåligt skick. Detta förtydligas i rapporten.

Tänker ni er åtgärder i urgrävda branddammarna i vattendraget? Hur djupa kan de vara?

Nej, fördjupningar kommer inte fyllas igen för inte störa botten i onödan. De är någon meter djupa.

En del gamla domar har villkor angående spegeldammarna, för att skapa vackra miljöer, men det är inte vad det handlar om här?

Nej, här rör det sig bara om branddammarna.

Torsby kommun

Deltog ej.

Sikforsen

Deltagare

Otto Kronlund Rimfors	Norconsult
-----------------------	------------

Linnea Hollsten	Norconsult
Lena Enebjörk	Fortum
Stefan Norberg	Fortum
Mikael Hedenskog	Länsstyrelsen Värmland
Nina Rees	Länsstyrelsen Värmland
Boo Westlund	Hagfors Kommun
Erik Andersén	Hagfors Kommun
Katarina Karlsson	Hagfors Kommun
Liisa Larsson	Hagfors Kommun
Louise Sjöholm	Hagfors Kommun

Länsstyrelsen i Värmland

Det är viktigt att ni visar att ni har rådighet över de åtgärder som planeras att utföras. Ibland kan flottningsdammar smyga sig in.

Fortum jobbar mycket med denna fråga.

Om delar av dammen lämnas kvar eller om sjötrösklar byggs upp ser länsstyrelsen att Fortum kommer ha fortsatt ansvar för dessa strukturer.

Hagfors kommun

Det är viktigt att lägga kraft på att undersöka huruvida vattendraget har blivit rensat eller inte. Om det är rensat bör en återställning ske. Detta kan påverka vattenflödet och även höja vattennivån vilket framför allt ses som positivt. Vattenrådet bör även vara med i processen. De kan eventuellt hjälpa till angående den historiska aspekten kring hur vattendraget har sett ut tidigare. Att även ha kvar en bromsande effekt är viktigt sett till de klimatförändringar och extremväder som kan förväntas komma. Man bör inte bara räkna på 50-års flöden utan även 100 eller 200-års flöden.

Vi kommer försöka ta reda på hur mycket som rensats i fåran.

Vid samråd med berörda fastighetsägare är det viktigt att bjuda in till ett fysiskt möte. Underlaget är ofta svårt att tyda för gemeneman och upprörda mejl till kommunen är vanligt förekommande. Ett fysiskt möte är ofta uppskattat och öppnar upp till dialog.

Vi planerar ett fysiskt samråd.

Att riva dammen ger en begränsad effekt för vandrande fisk då hinder finns både upp- och nedströms i systemet.

(Svar från Lst: En positiv aspekt av utrivningen är dock att det inte bara kommer innebära att ett vandringshinder försvinner, utan det kommer även innebära en habitatförbättring med mer strömmande vatten.)

En sänkning av vattennivån kan vara positivt för att minska översvämningsrisken vid reningsverket, men detta bör utredas ytterligare.

Länsstyrelsen undrar huruvida våtmarkerna och myren omkring Söderviken kommer att torrläggas. Om torvmark blir torrlagd kan detta resultera i stora utsläpp av växthusgaser. Eftersom vattennivån kan ha varit lägre vid naturliga förhållanden (innan regleringen) kan hända att torvmarken inte är så gammal och därav inte skapar stora utsläpp, men det är värt att undersöka. Detta är avgörande för om planerad åtgärd innebär en betydande miljöpåverkan eller inte. För att minska risk för torrläggning kan diken i området ses över för att skapa återvätning.

Eftersom utrivningen kommer innebära ett lägre vattenstånd kommer våtmarksområdet antagligen snarare förskjutas i plan då strandlinjen flyttas.

Vikten av skyddsåtgärder vid själva utförandet av rivningen belyses.

Skyddsåtgärder kommer redovisas i den tekniska beskrivningen och kan bland annat handla om att använda en siltgardin och att arbeta under gynnsamma flödesförhållanden.

Vid planering av biotopförbättrande åtgärder kan den lokala fiskevårdsföreningen vara till hjälp.

Boo Westlund kommer ta upp ärendet med kalkningsförbundet.

Glasälven

Deltagare

Linnea Hollsten	Norconsult
Otto Kronlund Rimfors	Norconsult
Stefan Norberg	Fortum
Lena Enebjörk	Fortum
Mikael Hedenskog	Länsstyrelsen Värmland
Nina Rees	Länsstyrelsen Värmland
Björn Wallbom	Länsstyrelsen Värmland
Ann-Christin Karlsson	Arvika kommun
Ida Svensson	Arvika kommun
Sara Henriksson	Arvika kommun

Länsstyrelsen Värmland

Tjärnarna. I ansökningshandlingarna bör framgå hur man avser att hantera de jordmassor som återstår när vallen grävs bort.

Vi förtydligar det.

Kammersflagan. I ansökan bör framgå om sediment kan tänkas vara förorenade på grund av det uppströms liggande förorenade området. Typ av förorening samt tänkbart spridningsområde bör framgå. Om det finns risk för att förorenade sediment börjar flytta på sig på grund av avsänkningen bör försiktighetsåtgärder för att förhindra sådan spridning framgå.

Vattenförhållandena på platsen invid fastigheten bedöms inte förändras på ett sätt som skulle påverka spridning. Vi kan ju förtydliga det men det framgår av samrådsunderlaget. Flödet förändras inte av åtgärden, ej heller vattennivån på den platsen särskilt mycket (enligt djupkartering).

Länsstyrelsen ställer sig skeptisk till beräkningen av flödesmängderna i kanalerna mellan tjärnen.

Flöden kommer från SMHI och har skalats ner. Vi är medvetna om att värdena inte är exakta utan utgör men visualisering av ungefärlig storleksordning. Det verkar som att SMHIs flöden inte riktigt stämmer. Vi kontaktar dem för klargörande.

Det är viktigt att ni visar att ni har rådighet över de åtgärder som planeras att utföras. Ibland kan flottningsdammar smyga sig in.

Fortum jobbar mycket med denna fråga.

Om delar av dammen lämnas kvar eller som sjötrösklar byggs upp ser länsstyrelsen att Fortum kommer ha fortsatt ansvar för dessa strukturer.

Det krävs en klargörning om var fornlämningen vid Kammersflagan ligger. Eventuellt ligger den på östra sida av dammen vilket skulle innebära ett behov av att flytta den tänkta arbetsplatsen för rivningen.

Planen är att ha arbetsområdet på den sida av dammen där lämningen inte är belägen. Norconsult kommer be sin arkeolog om stöttning i frågan.

Att vattenspegeln försvinner från Vattjärn kan påverka fågellivet. Man bör utreda ifall tjärnen utgör en häckningsplats och hantera detta enligt artskyddsförordningen. Man bör även vara medvetna om möjliga häckningsplatser omkring dammarna och spara dessa samt ta hänsyn till fågellivet under själva utrivningarna.

Rivningsarbetet kommer inte ske under häckningsperiod och dammstrukturer kommer att till viss del sparas.

Arvika kommun

Fors kraftstation har övergått till att bli bostadshus. Kommunen undrar huruvida fastigheten kan komma att påverkas av planerade åtgärder. Huset är beläget på ett stenvalv över vattendraget.

Flödesmängden kommer inte att förändras efter utförda åtgärder, men möjligen att timingen på flödet kommer att ändras. De boende kommer troligen inte märka av någon förändring.

Vid sågdammen i Hillringsberg är marken mycket förorenad av dioxiner. En oro finns kring om de förorenade sedimenten kan påverkas och spridas. Dessutom kan bark från sågverket ha använts i sumpmarksområden. Vid grävningar bör man vara uppmärksam angående detta.

Det kommer inte ske några större flödesförändringar på grund av planerat arbete. Dammen vid Hillringsberg ingår inte i den här delen av projektet.